

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

30 De peccatis in muliebri ornatu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

capta. Sexto, stuprum simplex: septimo fornicatio simplex: Inter peccata contra naturam grauissimum omnium est bestialitas. Secundo loco est sodomia, in qua non est debitus sexus seruatus: Tertio est sodomia, in qua non est seruatum debitum vas feminae: Quarto, quando non est seruatus debitus modus coeundi: Quinto, vltimum, ac infimum locum inter ista habet pollutio voluntaria. Ita S. Thom. 2. 2. q. 154. ad 4.

Vbi nota hæc intelligi ex natura rei, & obiecti: nam ex alijs circumstantijs potest esse aliter. Et sic licet inceſtus cum matre, vel cum sorore sit grauior adulterio; grauius tamen est adulterium, quam inceſtus cum affine, vel cum consanguinea in quarto gradu, & sic de alijs.

De Peccatis in muliebri ornatu.

CAPVT XXX.

NOTANDVM, quod ornatu muliebri ex animo, siue intentione expressa, vel implicita incitandi aliquem ad luxuriam, est secundum se mortale peccatum. S. Thom. 2. 2. q. 159. art. 2. Implicitam voco intentionem, quando licet femina expresse non ornat se ad incitandum aliquem, scit tamen illum incitatum iri, ad concupiscendum sui; quod ne fieret, ipsa si vellet, facile posset malum evitare, sed non curat.

Primo quaeritur, An in feminis fucare faciem, sit mortale peccatum secundum se? Dux sunt opiniones. Prima est asserentium, quod quado id facit femina ad occultandum, ac tegendum deformitatem ex aliqua causa accidentali procurrentem, nimirum vel ex solis aestu, vel ex alio casu accidenti; tunc non est peccatum: at quando id facit ad ostendendam pulchritudinem, quam a natura non habet, tunc est peccatum mortale secundum se. Sic Angelus *verb. Ornatu, num. 4.* sic etiam is, qui seholia scripsit in eum, & citat Hostien. Abb. Andr. Couart. Innocent. *cap. 1. Ne clerici, vel monachi, & probant ex Cypriano lib. de Habitu virginum* vbi ait, quod feminae lucantes faciem, manus Deo inferunt, & reformare contendunt, quod Deus fecit, & adulterant id, quod est a natura: Impugnatio est ista diuini operis, prauitatio veritatis. Deum videre non poteris, quando oculi tibi non sunt, quos Deus fecit, sed quos Diabolus infecit de inimico tuo iuncta cum illo pariter arduos. Hæc Cyprianus. Citant etiam Hieronymum asserentem: [Crimen est, post Christianitatis sanctificationem, cuiuslibet pigmenti lucco, aut puluere sordidari.] Item Augustinus *de confes. Diss. 1. cap. Fucare*; vbi ait, quod fucare faciem, sit adulterae fallacia, & inhonestas.

Secunda opinio est asserentium, in vniuersum fucare faciem in feminis non esse mortale peccatum secundum se, nisi in duobus casibus, nimirum, quando id facit femina ex intentione incitandi alium ad luxuriam, aut cum contemptu Dei, id est, facit eo effectu, vt etiam faceret, etiamsi esset contra charitatem, & legem Dei. Ita S. Thom. 2. 2. q. 169. art. 2. & ad 2. Caiet. *ibid. ad sub. 3.* Nauarr. *cap. 23. num. 10.* Armill. *verb. Ornatu num. 1.* & in hoc sensu ait S. Thomas, esse intelligendum Cyprianum, Augustinum, & Hieronymum supra citatos. In hac re tota difficultas ex eo pendet, an fucare faciem in feminis sit peccatum mortale tanquam ex se incitatum ad luxuriam, an tanquam adulterina quadam fallacia, vt loquitur B. August. perniciosa ijs, qui viderint eam faciem: nam Angelus, & alij ob id contendunt esse hoc mortale peccatum. At Caiet. Nauar. & alij docent non esse ex se mortale peccatum, nisi cum sit ex intentione deprauata, aut cum periculo, & occasione luxuriae in alijs.

Respondeo in primis. Certum est apud omnes non esse mortale peccatum, cum id facit femina ad occultandum defectum, quem a natura non habet, sed ex aliquo accidente casu procurrentem; nimirum ex morbo, vel aestu solis, vel alio casu. Sic S. Thom. Caiet. Nauar. Ang. Siluest. Deiii.

Instit. Moral. Pars 3.

de certum etiam est, non esse peccatum, cum id facit femina nupta, ne marito suo displiceat, & ad alias feminas accedat. Præterea certum etiam est, non esse peccatum, cum id facit femina nobilis, ne respiciatur ab ijs, qui possunt eam uxorem ducere, & ne maneat absque coniugij spe.

Postremò, cum id facit femina absque hinc deprauato, sed absque vlla causa rationabili, peccatum est veniale, non mortale, & in hoc probabilior est opinio secunda supra preposita, quam prima.

Secundo quaeritur, An in isto quarto casu sit mortale peccatum, cum femina probabiliter nouit se ab alijs concupiscendam, non tamen intendat, vt concupiscatur ab alijs? Respondeo in primis; Cum id facit in tribus primis supra dictis casibus, non est mortale peccatum: quoniam tunc iure suo vitur femina; cum ad id iustam, & rationabilem causam habeat, & si quod inde oritur peccatum, non ipsi, sed alterius malitiae imputatur, & scandalum non est datum à femina, sed ab alio acceptum ob suam malitiam. Secundo, cum femina solum scit in generali se concupiscendam ab alijs, non tamen scit in particulari se concupiscendam determinate ab hoc, aut ab illo, tunc non peccat mortaliter, sed venialiter tantum, quoniam non videt in particulari hunc aut illum peccaturum. Tertio, cum femina probabiliter scit, hunc aut illum peccaturum mortaliter concupiscendo eam, tunc licet Caietanus, & Armill. *vbi supra* videantur docere, non peccare mortaliter feminam sic adornantem se, probabilis tamen mihi videtur quod ait Tabien. *verb. Ornatu q. 2.* eam mortaliter peccare, quoniam videtur mihi tunc scandalum esse datum, & actiuum, cum & femina se commode abstinere possit, & absque vilo detrimento sui iuris deuitare queat peccatum mortale alterius ex passione, & infirmitate naturæ naturæ, lege charitatis obligatur id facere. Si autem alterius peccatum ex malitia nasceretur, tunc non teneretur deuitare illud.

Tertio quaeritur, An fucare faciem absque sine malo luxuria sit mortale peccatum in feminis non nuptis, v. g. si sit vidua, vel puella, quæ non sit transitura ad nuptias, an in ea sit mortale peccatum fucare faciem? Angelus, & alij consequenter dicunt esse mortale peccatum, etiamsi non sit deprauata intentio, nec periculum peccati mortalis in alijs, sed quando fit ob solam voluptatem. At secundum Caietanum, & alios in secunda opinione superius allegatos, dicendum est esse veniale peccatum, & graue, quoniam, vt dixi, non videtur quod hoc sit peccatum mortale ex natura rei, sed tantum ratione deprauatæ intentionis, aut scandali, aut periculi peccandi in alijs.

Quarto quaeritur, Quando, & quibus casibus debeat confessarius negare absolutionem feminae nolenti desistere ab vsu fucandi faciem? Respondeo ex Nauarro *vbi supra*, monendas esse feminas, vt desistant ab hoc vsu. Si autem noluerint desistere, nec persuaderi se in hoc peccare mortaliter, non est illis ob hoc solum absolutio neganda, quoniam vt dixi, non est hoc peccatum mortale secundum se.

Quinto quaeritur, An vt capillis alienis ad pulchritudinem, & ornatum, sit peccatum mortale in feminis? Caiet. & Nauar. *vbi supra*, aiunt; hoc secundum se non esse peccatum, quoniam etiam vti pauino, lana, lino, vestibus alienis ad pulchritudinem, non est peccatum: At alij aiunt esse veniale peccatum, quoniam est quadam fallacia, & fictio in hoc opere: nã ostendit alijs femina pulchritudinem, quam non habet. Prima opinio videtur probabilior: nam sicut ad ornatum, & pulchritudinem licite potest femina vti vestibus alienis, nec in hoc est vlla fallacia, aut fictio mala; ita cum vitur capillis alienis, nulla est fallacia, aut fictio illicita.

Sexto quaeritur, An vt vestibus speciosis, splendidis, vt auro, argento, gemmis, lapillis, margaritis, & vestibus odoriferis in feminis ob ornatum, & pulchritudinem, sit mortale peccatum secundum se? Respondeo ex Caietano, & Nauarro, *vbi supra*, non esse, nisi cum est deprauata intentio incitandi alium ad luxuriam, aut cum id fiat contra legem aliquam obligantem ad peccatum mortale. Deinde,

K 2

nullum

nullum est in hoc mortale peccatum, cum id sit secundum morem patriæ, aut secundum dignitatem, & conditionem status, & conditionis personæ. Postremò sæpè in his venialiter peccatur, vel ob superfluum, & prodigum ornatum, vel ob voluptatem, & delicias, vel ob animi leuitatem.

Septimo quaeritur, An in femina sit mortale peccatum gestare pectora nuda, aut uti veste ad eò tenui, & pellucida, ut pectora masculis perspicua sint? Angelus verb. *Ornatus*, ait, se non excusare eas à peccato mortali: nec valet, inquit, consuetudo, quoniam est corruptela. Sed dicendum est, etiam illis secundum se non esse mortale peccatum, & excusari in prouincijs, in quibus gestare pectora nuda est in vsu, ut supra diximus.

Octauo quaeritur, An femina nuptui apta, sed quæ nuptura non sit, immo quæ castitatem, vel religionis ingressum vouit secretò, licite se videndam alijs exhibeat ornata, & an licite uelle possit, ut illis placeat, & ad matrimonium appetatur, ut in alijs rebus sibi, vel suis cognatis fauorem, aut auxilium obtineat? Dico, id fieri absque vilo peccato, ut rectè ait Nauarrus *cap. 23. num. 22.* quoniam sit hoc ob finem bonum, nec est vili lege prohibitum, & fit absque peccato proximi: nam alijs non peccat eam cupientes in vxorem.

De Peccatis Luxurie inter Coniuges contra debitum conjugale.

CAPYT XXXI.

PRI-MO notandum, inter coniuges posse multa peccata contingere: sed in præsentia solum dicemus de ijs peccatis, quæ solent accidere in vsu matrimonij, nimirum in exigendo, reddendo, aut detegendo debitum conjugale, cetera enim pertinent ad materiam Sacramenti matrimonij. Legendi sunt Summistæ in verb. *Debitum conjugale.*

Secundo notandum, Debitum conjugale dici, & esse obligationem mutuam, siue ius mutua obligationis, quo inuicem coniuges suum corpus ad copulam conjugalem reddere tenentur ratione vinculi per matrimonium contracti.

Primo quaeritur, quor, & quibus casibus conjugalis vsus reddatur illicitus? Respondeo ex quinque capitibus siue causis fieri illicitum. Primo, ratione intentionis, aut finis intenti. Secundo ratione loci, in quo est vsus conjugalis. Tertio, ratione temporis, in quo fit vsus conjugalis. Quarto ratione modi adhibiti in eo vsu. Quinto, ratione voti, & affinitatis, vel alterius impedimenti Ecclesiastici.

Secundo quaeritur, In quibus casibus sit illicitus vsus conjugalis ratione intentionis, aut finis intenti? Certum est apud omnes, esse peccatum, quando coniux vitat coniuge cogitando, ac oblectando se, ac si cum alia femina non sua vxore rem haberet, aut eo affectu, ut etiam si sua vxor non esset, rem cum illa haberet, aut appetendo, ut sua vxor esset alia femina non sua, & erit hoc peccatum in specie luxurie talis, qualis erit femina cogitata, & concupita. Ita communiter omnes Doctores.

Secundo certum est apud omnes Doctores, vsum conjugalem esse licitum. Primo, ratione prolis generandæ, est enim matrimonium ad hoc institutum. Secundo, ratione reddendi debitum conjugale alteri coniugi: quoniam hoc est opus iustitiæ soluere debitum alteri. Tertio, ratione vitandi fornicationem, vel periculum fornicationis in altero coniuge, quoniam hoc est opus charitatis, vitare periculum peccandi in altero.

Sed difficultas est apud Doctores in sequentibus. Primo, an sit licitus vsus conjugalis gratia propria fornicationis in se ipso vitandæ? Tres sunt opiniones. Prima est asserentium, non esse licitum, sed esse veniale peccatum. Et hæc opinio fuit olim communis inter Doctores. Ita S. Thomas 4. *Dist. 31. q. 2. art. 2. ad 2.* Bonauent. Richard. *ibid. art. 3. quæst. 2.* licet dicat opinionem esse probabilem. Sic Angelus verb. *Debitum conjugale num. 22.* & probant hoc ex Hieronymo

*Apologia con. Iovinianum, Tertull. lib. de exci. castitat. initio, August. in Enchirid. cap. 43. Et lib. de Bono conjugali cap. 10. Et cap. 6. Beda in Paulum 1. Cor. 7. Ambros. ibid. & Greg. ut referret 23. q. 4. cap. Vir. & Gratian. 22. q. 2. & Magist. in 4. Dist. 4. Secunda opinio est asserentium, non esse peccatum, quando aliter commode proptia ipsius fornicatio vitari non potest, si tamen aliter vitari possit, esse peccatum, Palud. in 4. Dist. 31. q. 2. Capreol. *ibid. q. 2. Sor. ibid. q. 1. art. 4. Ledelm. 4. p. 2. q. 5. art. 5. Siluest. verb. Debitum conjugale q. 12. Tabien. in verb. Matrimon. 3. q. 3. Tertia opinio est asserentium, absolute non esse peccatum. Sic Maior in 4. Dist. 3. q. 1. concl. 4. Durand. *ibid. q. 1. prope finem, Argentina ibid. q. 1. art. 4. Almain. 4. Dist. 31. art. 1. & fuit olim Altiſiodoren. 4. lib. tract. 9. c. 2. Hæc tertia opinio est probabilior, & verior: nam Paulus 1. Cor. 7. ait, [Melius est nubere, quam vti] ego si quis vxore vitatur sic vitatur, hoc est ne accedat ad alienam, non peccat. Item ibidem ait Paulus: [Vniſquisque propriam vxorem propter fornicationem habeat.]***

Difficultas secunda est, An sit licitum vti copula conjugali ob sanitatem corporalem, vel ob commodum aliud corporale. Dux sunt opiniones, Prima est asserentium esse licitum. Sic Maior in 4. Dist. 31. q. 1. concl. 5. & Almainus 4. Dist. 31. q. 1. quibus assentit Paludius in 4. Dist. 31. art. 2. Secunda opinio est asserentium, esse peccatum veniale, nisi quando aliter sanitas corporis conseruari non possit. Sor. Siluest. Tabien. *ubi supra.* Hæc opinio est verior, quoniam copula carnalis conjugalis non est instituta, nisi propter prolis generationem, aut propter remedium concupiscentiæ, non autem ob sanitatem, aut aliud bonum corporis temporale. Et vti copula conjugali ob sanitatem corporis, vel commodum aliud temporale, perinde esset, ac si quis baptisma susciperet ob sanitatem, vel commodum aliquod corporale, quod licet peccatum mortale non esset, veniale tamen peccatum esset, ut ait Sorus loco citato: nihilominus tamen prima opinio est etiam probabilis. Sicut enim licitum est contrahere ob bonum pacis, ob generis nobilitatem, ob diuitias, sic matrimonio contracto vti, non videtur esse malum ob bonum pacis, vel ob sanitatem. Alia verò ratio est de baptismo, qui institutus est, ut recipiatur ob bonum animæ, non ob bonum corporis.

Tertia difficultas est, An vti copula carnali solum gratia voluptatis, & oblectationis, sit peccatum mortale? Tres sunt opiniones, Prima est asserentium, nulli esse peccatum. Sic Maior, & Almainus *ubi supra.* Secunda opinio est, esse mortale peccatum, quando delectatio intenditur principaliter. Ita S. Thomas in 4. Dist. 31. *ubi supra.* Tertia opinio est, esse veniale peccatum. Sic Palud. Argentina, Sor. *supra allegati,* & Altiſiodoren. Bonauentura, Richardus *ubi supra.* Hæc opinio est probabilior. Quod si dicas, cibum, & potum, capere ob delectationem, non est malum, ergo non est malum vti matrimonio ob delectationem. Item actus quando est bonus, habet delectationem bonam, sed actus conjugalis est bonus, ergo, & delectatio est bona. Respondeo, diuersam esse rationem de cibo, & potu, quoniam hæc sunt alimenta necessaria ad vitam: at Matrimonium est institutum ob bonum prolis, & ob remedium concupiscentiæ, & ob officium coniugum, non autem ob delectationem.

Tertio quaeritur, Quor, & quibus causis illicitus sit vsus conjugalis, eo quod fiat in loco sacro? Respondeo, certum esse apud omnes, vsum conjugalem, siue vitando, siue reddendo in loco sacro, esse mortale peccatum, quoniam sit contra sanctitatem loci, propterea quod sit contra legem Ecclesiasticam prohibentem copulam conjugalem in loco sacro. Et Ecclesijs *Dist. 68. Et de consec. Dist. 1. c. Ecclesijs, Et c. Finalis de Consec. Ecclesia, Et c. 1. de Consec. in sexto, & ita sanctificatus locus sacer est ab Ecclesia, ne fiat in eo copula conjugalis, quamuis, ut ait Glossa *c. 1. de Consec. Eccles. vel altaris, in sexto,* Hugo, & Gandulphus senserunt per copulam conjugalem non pollui Ecclesiam, à quibus Glossa dissentit.*

Quarto quaeritur, An loci sacri nomine intelligantur cœmeteria? Sotus excludit cœmeteria. Sed dicendum est, ea includi *c. Consultus, de consec. Eccles. Et c. si quis consumax Et sequent. 27. quæst. 4.* Item includit Ecclesias etiam non consec-

consec-